TIETOSUOJAVALTUUTETUN TOIMISTO

Lausunto

TSV/6374/2024

12.9.2024

Lakivaliokunta

Lakivaliokunnan täydennyspyyntö

# Lausunto Hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi rikoslain 2 c luvun 5 §:n ja henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan lakivaliokunta on pyytänyt tietosuojavaltuutetun toimistolta täydentävää kirjallista asiantuntijalausuntoa otsikossa mainitusta hallituksen esityksestä. Täydennystä lausuntoon pyydetään erityisesti henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annetun lain 19 §:ään otettavaksi ehdotetusta 2 momentista, jolla Rikosseuraamuslaitokselle annettaisiin mahdollisuus luovuttaa 33 §:ssä tarkoitettuun hakemistoon siirrettyjä tietoja tuomioistuimelle siltä osin kuin se on vireillä olevassa asiassa välttämätöntä vangitsemisen tai vangittuna pitämisen edellytyksiä harkittaessa.

Tietosuojavaltuutetun toimisto kiinnittää huomiota 33 §:n mukaisen hakemiston käyttötarkoitukseen. Pykälän 1 momentin mukaan hakemisto on tutkimusta tai muuta hyväksyttävää tarkoitusta varten. Tietojen luovuttaminen ja niiden uudelleen käsittelyn aloittaminen laajentaa tosiasiallisesti 33 §:n mukaisen hakemiston käsittelytarkoitusta, varsinkin kun hakemiston tosiasiallinen tarkoitus on ollut tutkimuksen ja siihen vertautuvan toiminnan mahdollistaminen.

Kun henkilötiedot siirretään Rikosseuraamuslaitoksen aktiivisista rekistereistä hakemistoon, on sovellettava henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä annettua lakia (1054/2018). Lain 5 §:n 3 momentin mukaan henkilötietoja saa käsitellä 1 §:n 1 tai 2 momentissa säädettyyn tarkoitukseen myös yleisen edun mukaista arkistointia taikka tieteellistä, tilastollista tai historiallista tarkoitusta varten edellyttäen, että rekisteröidyn oikeuksia koskevat asianmukaiset suojatoimenpiteet on toteutettu. Hallituksen esityksessä (HE 31/2018) on pykäläkohtaisissa perusteluissa todettu, että siltä osin kuin momentissa tarkoitettu käsittely tapahtuu muihin kuin lain 1 §:n mukaisiin tarkoituksiin, käsittelyyn sovellettaisiin yleistä tietosuoja-asetusta, ehdotettua tietosuojalakia sekä mahdollista henkilötietojen käsittelyä koskevaa erityislainsäädäntöä.

TIETOSUOJAVALTUUTETUN TOIMISTO

Yleisen tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan henkilötiedot on kerättävä tiettyä, nimenomaista ja laillista tarkoitusta varten, eikä niitä saa käsitellä myöhemmin näiden tarkoitusten kanssa yhteensopimattomalla tavalla; myöhempää käsittelyä yleisen edun mukaisia arkistointitarkoituksia taikka tieteellisiä tai historiallisia tutkimustarkoituksia tai tilastollisia tarkoituksia varten ei katsota 89 artiklan 1 kohdan mukaisesti yhteensopimattomaksi alkuperäisten tarkoitusten kanssa (”käyttötarkoitussidonnaisuus”).

Kuten lakivaliokunnassa käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä todetaan, on perustuslakivaliokunta lausunnoissaan korostanut sitä, ettei käyttötarkoitussidonnaisuudesta lailla poikettaessa sääntely saa johtaa siihen, että muu kuin alkuperäiseen käyttötarkoitukseen liittyvä toiminta muodostuu rekisterin pääasialliseksi tai edes merkittäväksi käyttötarkoitukseksi.[1] Nyt esitetty laki ja sen täydennys mahdollistaisi tietosuojavaltuutetun toimiston näkemyksen mukaan tietojen käytön ja luovutuksen muuhun kuin pykälässä säädettyyn tarkoitukseen siten, että herää epäilys rekisterin tietojen tosiasiallisen käyttötarkoituksen muuttumisesta perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä kielletyllä tavalla.

## Allekirjoitus

Annina Hautala
Apulaistietosuojavaltuutettu

Tiina Ahtonen
Ylitarkastaja

*Asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi tarkistaa tarvittaessa tietosuojavaltuutetun toimiston kirjaamosta.*

## Yhteystiedot

Tietosuojavaltuutetun toimisto
Sähköposti: tietosuoja@om.fi
Postiosoite: PL 800, 00531 Helsinki
Puhelinvaihde: 029 566 6700
Verkkosivut: tietosuoja.fi

[1] Esityksen sivu 21

**Digital PDF Signature / Digitaalinen PDF-allekirjoitus**
Tiina Ahtonen
Ylitarkastaja
Tietosuojavaltuutetun toimisto
tiina.ahtonen@om.fi

**Digital PDF Signature / Digitaalinen PDF-allekirjoitus**
Annina Hautala
Apulaistietosuojavaltuutettu
Tietosuojavaltuutetun toimisto
annina.hautala@om.fi